

Ezechiël 8

“Kijk! Een spin! Een engerd!” Zo wijzen kinderen elkaar op dingen die ze erg vinden. Een spin die in het klaslokaal aan zijn draadje naar beneden komt, zorgt ervoor dat de aandacht voor de rekenles verdwenen is. Vingers die eerst omhoog wezen omdat het kind antwoord wilde geven op de vraag van de meester wijzen nu omhoog in de richting van het zogenaamde monster. “Kijk, daar zit ‘ie!” Als we wat ouder zijn vinden we ons niet meer zo op over een spinnetje. Toch wijzen we elkaar wel op dingen die we erg vinden: “Moet je dat nou eens zien. Zie je dat? Erg hè?”

Op dezelfde manier nam God eens de profeet Ezechiël mee om hem op de afschuwelijke dingen te wijzen die het volk Israël deed. Telkens zegt God: “Heb je gezien wat ze doen? En dat is nog niet alles... Je zult nog ergere dingen zien.” Dingen die God boos en verontwaardigd maken. Maar als we dadelijk hoofdstuk 8 gaan lezen, zul je achter die boosheid en verontwaardiging misschien ook wel Gods verdriet kunnen horen.

In het zesde jaar, in de zesde maand, op de vijfde der maand, toen ik in mijn huis zat en de oudsten van Juda voor mij zaten, viel daar de hand van de Here Here op mij. En ik zag en zie, daar was een gedaante, als van vuur; vanaf wat op zijn lendenen leek naar beneden was vuur; en vanaf zijn lendenen naar boven had het de aanblik van een lichtgloed, schitterend als metaal. En Hij strekte iets uit, dat de vorm had van een hand, en greep mij bij een lok van mijn hoofdhaar. Toen hief de Geest mij op tussen aarde en hemel en bracht mij in gezichten Gods naar Jeruzalem, bij de ingang van de binnenste poort, die op het noorden uitziert, waar het afgodsbeeld zich bevond, het voorwerp van naijver, dat naijver opwekt. En zie, daar was de heerlijkheid van de God van Israël, gelijk aan de verschijning die ik in het dal gezien had. Hij zeide tot mij: Mensenkind, richt uw blik naar het noorden! Toen richtte ik mijn blik naar het noorden, en zie, ten noorden van de poort bij het altaar stond aan de ingang dat afgodsbeeld, het voorwerp van naijver. En Hij zeide tot mij: Mensenkind, ziet gij wat zij doen? de grote gruwelen die het huis Israëls hier bedrijft, zodat Ik ver van mijn heiligdom moet blijven? Maar nog meer grote gruwelen zult gij zien. Toen bracht Hij mij naar de ingang van de voorhof en ik zag en zie, er was een gat in de muur. Hij zeide tot mij: Mensenkind, breek toch door de muur heen. Toen brak ik door de muur heen en zie, daar was een deur. Hij zeide tot mij: Ga naar binnen en zie de boze gruwelen die zij hier bedrijven. En ik ging naar binnen en zag en zie, daar waren allerlei afbeeldingen van gruwelen (kruipend gedierte en beesten) en van al de afgoden van het huis Israëls, als graveerwerk op de muur, overal in het rond; en zeventig mannen uit de oudsten van het huis Israëls met Jaāzanja, de zoon van Safan, in hun midden, stonden daarvoor; ieder had zijn wierookvat in de hand, en de geurende wolk van het reukwerk steeg op. Hij zeide tot mij: Hebt gij gezien, mensenkind, wat de oudsten van het huis Israëls in het donker doen, ieder in zijn kamer met afbeeldingen? Want zij denken: de Here ziet ons niet; de Here heeft het land verlaten. En Hij zeide tot mij: Nog meer gruwelen die zij bedrijven, zult gij zien. Daarop bracht Hij mij naar de ingang der poort van het huis des Heren aan de noordzijde; en zie, daar zaten vrouwen, die Tammuz beweenden. Hij zeide tot mij: Hebt gij dat gezien, mensenkind? Nog grotere gruwelen dan deze zult gij zien. Toen bracht Hij mij naar de binnenste voorhof van het huis des Heren. En zie, aan de ingang van de tempel des Heren, tussen de voorhal en het altaar waren ongeveer vijfentwintig mannen, met hun rug naar de tempel des Heren en met hun gezicht naar het oosten, en zij bogen zich in de richting van het oosten neer voor de zon. Hij zeide tot mij: Hebt gij dat gezien, mensenkind? Was het voor het huis Juda nog niet genoeg om de gruwelen te doen, die zij hier bedrijven, dat zij ook het land met geweld vullen en Mij telkens weer krenken? En zie, zij hielden een wijnrank bij hun neus. Daarom zal Ik in grimmigheid met hen handelen. Ik zal niet ontzien en geen deernis hebben. Al roepen zij met luider stem aan mijn oren, toch zal Ik naar hen niet horen.

Heb je het verdriet opgemerkt? Die herhaling van de zin: “Mensenkind, ziet gij wat zij doen?” Hebt u de teleurstelling gevoeld toen God uitsprak, dat Hij ver van zijn heiligdom moest blijven? God is tot in het diepst van zijn wezen gekrenkt door wat zijn volk doet. Hij is verbannen uit zijn eigen huis!

Ezechiël zit thuis, omringd door de oudsten van Juda, als de hand van de Here op hem valt. Plotseling krijgt de profeet een visioen. Opnieuw ziet hij de Here, zoals hij de heerlijkheid van God had gezien in hoofdstuk 1 en later nogmaals in hoofdstuk 3. Deze keer tilt de Geest hem op en brengt hem naar Jeruzalem, de stad van de tempel. Daar ziet hij opnieuw de heerlijkheid van de God van Israël. God is dus aanwezig in Jeruzalem! Wat een schril contrast met wat de oudsten van Israël denken, namelijk dat de Here het land heeft verlaten!

Als je denkt dat de Here er niet meer is, blijkt Hij vaak dichterbij te zijn dan je beseft. Denk maar aan het refrein van hoofdstuk 7: “zij zullen weten dat Ik de Here ben”. Daar staat meer dan je op het eerste gezicht in het Nederlands ziet. Als in onze Bijbel HERE staat, met kleine hoofdletters dus, staat er in het hebreuws JHWH. Dat is de eigenlijke naam van God. Hij heet niet Here, maar Hij is heer, dat is een aanspreektitel. Hij heet ook geen God, maar Hij is de enige God. Zijn náam is echter יהוה (JHWH). Deze naam zegt alles over wie Hij is. Het betekent namelijk zoveel als: *Ik ben geweest zoals Ik zal zijn en Ik zal zijn wie Ik ben geweest. Ik ben er altijd bij en ik ben altijd dezelfde.* Kort gezegd: wanneer er HERE staat, mag je lezen “De Aanwezige”. Wat een prachtige naam! Denk eens aan de priesters van Baäl die op de berg Karmel urenlang aan het dansen en schreeuwen waren. Maar Baäl stak het altaar niet aan. De profeet Elia gaf toen het advies om harder te schreeuwen; wellicht sliep Baäl of was hij even op reis en kon daarom hun gebeden niet horen. Het hielp niet. Maar toen Elia eenvoudig een gebed zei, zonder te schreeuwen, antwoordde God onmiddellijk en schoot er vuur van de hemel en het altaar verteerde volledig. God reageerde direct, Hij was niet ver weg, nee, Hij is de Aanwezige. Het volk reageerde dan ook met: “De Here, - dus: JHWH - die is God, JHWH, die is God!” (1 Kon. 18) Triest dat enkele jaren later wordt gezegd: “de Aanwezige ziet ons niet, de Aanwezige heeft het land verlaten”.

Als Ezechiël in de tempel komt bij de ingang van de binnenste poort ziet hij een afgodsbeeld staan. Daarvan wordt gezegd dat het een voorwerp van naijver is, dat naijver opwekt. Naijver, dat woord komen we ook tegen in de Tien Geboden. God zegt daar over afgodsbeelden: “Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de Here, uw God, ben een naijverig God...” (Ex. 20:5) En later in Exodus 34:14 zegt God zelfs: “Want gij zult u niet nederbuigen voor een andere god, immers de Here, wiens naam Naijverige is, is een naijverig God”. God is jaloers, wanneer de eer die alleen Hem – de Schepper - toekomt aan een ander schepsel wordt gegeven. Wat vreselijk dan dat direct bij de ingang van de tempel waar God wonen wilde bij zijn volk zo’n beeld stond! In vers 5 lezen we dat het beeld stond bij de ingang van de poort bij het altaar. Dagelijks werden hier offerdieren door de poort naar het brandofferaltaar gebracht. En al deze dieren kwamen dus langs dat afgodsbeeld, alsof deze dieren aan deze afgod geofferd werden in plaats van aan de Enige Ware God van Israël. “Zie je wat ze doen?” vraagt God aan Ezechiël, “maar het wordt nog erger!”

De Here brengt Ezechiël naar de ingang van de voorhof waar een gat in de muur zat. Een klein gat, want de profeet moet er doorheen breken om binnen te komen. Daar ontdekt hij een deur. Vreemd, een blijkbaar onbekende, geheime binnenkamer in het huis van God. Ezechiël moet naar binnen gaan om te zien wat daarbinnen gebeurt. Het beeld dat hij ziet lijkt wel op een geheime seance: 70 mannen, aangevoerd door ene Jaäzanja, zijn bezig met wierook branden. Aan de muren waren allerlei dieren afgebeeld, die door deze mannen goddelijke eer kregen. Dit hele gebeuren was in het donker (*vers 12*), alleen spookachtig verlicht door het branden van de wierook. (Het getal 70 komt vaker bij het volk Israël voor als het gaat om leiders en vertegenwoordigers van het hele volk. Denk bijvoorbeeld aan de 70 mannen die Mozes hielpen bij het rechtspreken.)

En wie was die Jaäzanja, de zoon van Safan? Safan was schrijver – zeg maar 1^e minister – van de goede koning Josia. Josia was de zoon van koning Manasse, en die had het Astartebeeld in de tempel geplaatst, met nog veel meer beelden en afgodische altaren (*2 Kon. 21:1-7*). Josia had de afgodsbeelden en altaren weer uit het land verwijderd en de eredienst in de tempel weer hersteld. De Bijbel zegt over hem: **Voor hem is er geen koning geweest, die zich zo tot de Here keerde met zijn ganse hart, zijn ganse ziel en zijn ganse kracht, naar de gehele wet van Mozes; en na hem stond zijns gelijke niet op.** (*2 Kon.23:25*) Bij deze hervormingen speelde Safan een belangrijke rol. En dan zien we hier zijn zoon het volk voorgaan in de afgodendienst. Overigens, de naam Jaäzanja betekent ‘de Here vertroost’!

Toppunt van brutaliteit bij de occulte seance van de 70 mannen is hun uitspraak: “*De Aanwezige ziet ons niet, de Aanwezige is niet meer aanwezig.*” Eigenlijk geven ze dus God zelf de schuld van de afgoderij. Als de Aanwezige er altijd voor Israël zou zijn, dan was het volk niet weggevoerd. Maar nu de ballingschap een feit is, is dat dus het bewijs dat God zijn volk in de steek heeft gelaten. Dan móet je je heil wel zoeken bij de andere goden. Kijk, dat is nu precies de zaken omdraaien wat deze oudsten doen! Volgens mij stonden de afgodsbeelden en de afgodsaltaren er eerder dan dat Israël en Juda in ballingschap werden gevoerd. Deze *afgodendienst* is de oorzaak van de ballingschap en niet andersom! Daarom zegt God in vers 6 (hoe ontroerend eigenlijk...) dat Hij zich niet meer thuis kan voelen in zijn eigen huis. Maar het is nog niet alles. Bij de ingang van de tempel treft Ezechiël huilende vrouwen aan. Deze vrouwen bewenen de god Tammuz. Tammuz was de god van de oogst. Het is oogsttijd en de mannen slaan de sikkel in het graan, zodat Tammuz sterft. Daarom huilen de vrouwen. Dat hoorde bij de verering van Tammuz. Gelukkig komt Tammuz in het voorjaar altijd weer tot leven, als er nieuwe graankorrels gezaaid worden en ontkiemen. Bij de verering van deze god hoorde over het algemeen ook tempelprostitutie om vruchtbaarheid af te smeken. Zo verwachtten ze dus toekomst en vruchtbaarheid van een afgod.

Tenslotte ziet Ezechiël ongeveer 25 mannen bij de ingang van de tempel die zich neerbuigen voor de zonnegod. Daarbij keren ze hun rug naar de tempel toe! Duidelijker en meer krenkend voor God kan het haast niet. Ze hebben de Levende Schepper van hemel en aarde, die zelf in een ontoegankelijk licht woont (*1 Tim. 6:16*) de rug toegekeerd om hun heil te zoeken bij een door God geschapen levenloze gasbol.

Dat én de gewelddadige dingen die in Israël gebeurden zorgde ervoor dat God in vers 18 zegt, dat Hij geen medelijden meer met hen heeft. Hij zal in grimmigheid met hen handelen. En roepen om hulp heeft (zonder bekering) geen zin, God wil er niet naar luisteren.

Deze woorden zijn opgeschreven voor Israël, het volk waar God altijd een bijzondere band mee had, in Zacharia wordt Israël Gods oogappel genoemd. Omdat de profetie van Ezechiël over dit volk gaat kunnen we heel gemakkelijk ons hoofd schudden over zoveel afgoderij en ongeloof bij Israël. We geven God groot gelijk dat Hij boos is geworden en gaan vervolgens over tot de orde van de dag.

Toch geloof ik dat we zo niet mogen reageren. Onze God is namelijk in eerste instantie de God van Abraham, Isaak en Jakob. En uit wat deze God van Israël te zeggen heeft tot zijn volk kunnen wij ook veel leren. In de 1e Corinthebrief lezen we dat de geschiedenis van Israël ook voor ons in de Bijbel staat: (1 Cor. 10:6) **“Deze gebeurtenissen zijn ons ten voorbeeld geschied, opdat wij geen lust tot het kwade zouden hebben, zoals zij die hadden”**. En over de straffen die Israël kreeg lezen we: (1 Cor. 10:11-12) **“Dit is hun overkomen tot een voorbeeld voor ons en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie het einde der eeuwen gekomen is. Daarom, wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.”**

Schud dus niet te snel met je hoofd, want misschien val je zonder het te weten wel in dezelfde kuil als het volk Israël. Ben jij soms beter? Natuurlijk, wij buigen ons niet neer voor de zonnegod, we branden geen wierook voor afbeeldingen van dieren, we huilen niet om Tammuz en hebben geen beelden die we aanbidden. Maar misschien mag ik het dan eens anders stellen. Waarvan verwacht jij je voorspoed? En hoeveel rekening houd jij met God als de altijd Aanwezige? Denk eens aan die naam wanneer je naar een bepaald tv-programma kijkt of een boek leest. En welke muziek zou je niet meer draaien als je beseft dat God ook altijd meeluistert? En welke platen heb jij aan de muur hangen van mensen die je vereert? Welke hobby eist zo veel van je gedachten op dat je geen tijd meer hebt voor bijbelstudie en gebed?

Overdreven? Ik denk het niet. God is toch een jaloers God? Hij wil geen gedeelde aandacht. De Heidelbergse Catechismus omschrijft heel mooi wat afgoderij is: *“Afgoderij is in plaats van of naast de enige ware God, die zich in zijn woord geopenbaard heeft, iets anders bedenken of hebben, waarop men zijn vertrouwen stelt.”* Dat gaat wel wat verder dan alleen maar beeldendienst! Dat betekent dat je God in alles de eerste plaats geeft.

Ook wanneer we verder nadenken over de tempel, kunnen we heel goed weer het voorbeeld van Israël op onszelf betrekken. Paulus noemt ons lichaam ook een tempel: (1 Cor. 3:16-17) **“Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest Gods in u woont? Zo iemand Gods tempel schendt, God zal hem schenden. Want de tempel Gods, en dat zijt gij, is heilig!”**

Maar in hoeveel harten zijn nog geheime kamertjes te vinden, waarvan de deur nog op slot is? Welk kamertje houd je angstvallig verborgen, zodat niemand er iets van weet, het liefst God ook niet? Ik denk dat er nog heel wat tempels een stuk schoner kunnen, niet het minst mijn eigen tempel. Laten we dat dan ook proberen! Als je tot geloof bent gekomen, weet je wat het betekent om bevrijd te zijn van de schuld van de zonde. Maar behalve verlossing krijgen betekent bekering ook het maken van een nieuw begin. Alles aan de kant schuiven wat je van God afhoudt. Hem volledig de plaats geven die Hij verdient. Dat gaat niet van de ene dag op de andere, nee, dat blijft je hele leven bezig. De Bijbel noemt dat heiliging (o.a. Rom. 6:19, 22). Heiliging is eraan werken dat God zich in jouw leven thuis voelt. Dan is het kennen van zijn naam ook niet iets wat je angstig kan maken. Dat Hij *de Aanwezige* is wordt dan een troostvolle gedachte. Door de Heilige Geest woont Hij in jou, en door diezelfde Geest maakt Hij van jouw bouwvallige krotje een koninklijk paleis.

Zo hebben we een les uit de geschiedenis van Israël geleerd. Maar hoe loopt dat nu verder af met Gods volk? Het was tenslotte Gods oogappel. Hij laat het toch niet in de steek, ook al heeft het nog zo gezondigd? Nee, gelukkig niet. Net zo min als God ons nog loslaat, laat Hij ook zijn volk niet in de steek. Nog steeds is Israël het volk waar God mee verder gaat. In de toekomst zal er weer een nieuwe tempel komen in Jeruzalem, daarover zullen we uitgebreid lezen in Ezechiël 40-46. In het vreedrijk, als Jezus regeert op Davids troon, wordt Israël weer het goede voorbeeld voor de volken van de wereld. Dan zal Israëls God de enige zijn (*Zach. 14:9*). De volken die Israël hebben onderdrukt zullen door God daarvoor gestraft worden en Israël wordt weer in ere hersteld. In Zacharia 2:8-12 lezen we daarover een geweldige profetie: “Want, zo zegt de Here der heerscharen, wiens heerlijkheid mij gezonden heeft, aangaande de volken die u uitgeplunderd hebben (want wie u aanraakt, raakt zijn oogappel aan): voorwaar, zie, Ik beweeg mijn hand tegen hen, en zij zullen hun knechten ten buit worden. Dan zult gij weten, dat de Here der heerscharen mij gezonden heeft. Jubel en verheug u, gij dochter van Sion! want zie, Ik kom in uw midden wonen, luidt het woord des Heren, en vele volken zullen te dien dage gemeenschap zoeken met de Here en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal in uw midden wonen. Dan zult gij weten, dat de Here der heerscharen mij tot u gezonden heeft. En de Here zal Juda op de heilige bodem als zijn erfdeel in bezit nemen en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.”

Nee, God heeft zijn volk niet verstoten, ook voor Israël is en blijft Hij de Aanwezige, de “Ik zal zijn Wie Ik ben geweest”, de betrouwbare.

Deze geweldige God wil dus woning maken in jouw leven! Dat is een enorm voorrecht en tegelijk een ernstige opdracht. Geef Hem toegang in alle kamers van je hart. Hij heeft er recht op wanneer je zegt dat je door Christus bent gekocht en betaald. Het is ook de moeite waard om uit dankbaarheid voor de verlossing je leven toe te wijden aan God. Want Jezus heeft ons een prachtige beloning in het vooruitzicht gesteld:

“Wie overwint, hem zal Ik maken tot een zuil in de tempel mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de naam mijns Gods en de naam van de stad mijns Gods, het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel nederdaalt van mijn God, en mijn nieuwe naam.” (*Openb. 3:12-13*)

Amen